

نووسينى : طارق حجي

له عه ره بيبه وه: جيهاد موحه مه د

الحوار المتمدن - العدد: 3597 - 1 / 1 / 2012 - 00:28

يه كه م دهنگه مروارى: كاتيک ئه و كومه لانه ي كه ئه مپو زور پيشكه وتون و گه شه يانكر دوه، نينو كى پياوانى دينى و دامه زراوه دينيه مه سيحييه كانيان كورتكردوه (زوربه ي گه لانى ئه و كومه لانه دينى بوون)، به ته واوه تى و به روونى و ئاشكرا وي نه سنوره كانى حه قى پياوانى دينى نه خشينرا و دياريكرا له و رپيخستنانه ي كه ده يكه ن، وه ئه وه ي كه له واقيع و ژياندا هه بوو وازيليه ينرا بو زانست كه هه لئيسورپيني ت. ده شبوايه ئه و مملانى توند و به هيزه بچوايه ت نيو مالى پياوان و دامه زراوه دينيه كان و رابه رانى فكه وه. ئه گه ر ده ركه وتنى دوو پياوى وه ك مارتن لوثر و كالفن نه بوايه له وه ژانده نه ي كه دروستيانكر د له بنكه وپيگه ي ده سه لاتى پياوانى دينيدا ئه وه ئه و كومه لانه نه يانده توانى له بازنه داخراوه كه ي ده سه لاتى دامه زراوه دينيه كان ده رچن. به داخه وم، ئه وه ي كه پياوانى دينى و دامه زراوه دينيه كان دايان به "عه قلى زانستى" زياتر بوو له ليدانيكى جه رگب" واته به ديالكته ميسريه كه هه لواسين و به ديالكته سوريه كه ش كوشتن)، پيشكه وتنه زانستى و فكريه كه توانى رابه رايه تى راي گشتى بكات له و كومه لانه دا له وه ي كه گه يانديان به پياوانى دينى و دامه زراوه دينيه كان "هه لواسينكى ميژوويى بوو"، ئه وان ناچاركران كه په يوه ستن ته نيا به پيگه ي خويانه وه له بواره روه يه كه دا، به لام له بوارى كارگيري و هه لسورپانى كومه لدا ده رفه تيان پي نه درا. كاتيكيش پياوانى دينى يه هوديبه كان كه له و سه رده م و كومه له روه ژاوايانه دا ده ژيان ئه و "ليدان" يان "هه لواسين" يان "كوشتن" ه يان بينى كه پياوانى دينى مه سيحيى و دامه زراوه دينيه مه سيحيه كان وه ريانگرت و بوو به وان ه يه ك بو يان، بو يه پيگه ي خويان ته نيا له روه ي "شه ممه" دا كورتكردوه !! به لام روه ژه كانى ترى هه فته جو ه كان له ناو كومه لى مه دنيدا ده به نه سه ر... من له و باوه رده ام كه كومه له ئيسلامييه كان مارتن لوثر و كالفن - يكي ئيسلامى به خويانه وه ده بينن (له وان ه شه زياتر له مارتن لوثره ريك و كالفن - يك بيته ئاراهه)، وه مملانييه كى توند و به هيز به رده وام ده بيت بو سالانىك و ده يان سال پيش ئه وه ي ئه م كومه له ئيسلاميانه بگاته حاله تيكي دروست كه دا هينانه كانى مرو يى تيا به رپا بيت و قبول بكر يت، به بئ بوونى ئه و حاله ته و دروستبوونى ناتوانر يت پيشكه وتن به دي به ينر يت و له كاروانى پيشكه وتنى مرو يى دانه بر يت... روه شبير يتى ملكه چي و نه ريت و ئه و "شوينكه وتن" ه ي كه ئيسلامييه كان به شيوه يه كى گشتى و "ه نبل" ه كان و شوينكه وتوانى ئبن تيميه و ئبن قيم جو زيه و بانگه يشتى وه هابيه كان به تاي به تى ناتوانر يت ئه و عه قله به ره مه به ينر يت كه پيشكه وتن دروستبكات... باشترين ئاماره ش ره وشى ئيستامانه: هه تا كومه له ئيسلامييه كان مشه خور بن به سه ر روونا كاييه كانى عه قلى روه ژاوايبه وه كه زياتر له چوار سه ده يه خوى رزگار كردوه له كو يله يه تى

عهقلی مروّقی سهلهفی و نه‌ریتی و شوینکهوت و ملکه‌چ ئه‌و عه‌قله‌ دروستنابیت که پیشه‌که‌وتن به‌ره‌مبه‌ینیت.

دوهم ده‌نکه مرواری: به‌شیک‌گی گه‌وره له کاتی خۆم له ماوه‌ی چهند مانگی پیشودا ته‌رخانکرد بۆ خویندنه‌وه‌ی کتیبه‌کانی بیرمه‌ندی لبنانی (فرح انطون 1874-1922). سه‌رسام بووم به‌وه‌ی که له نیوان نوسه‌ره‌کانماندا له ماوه‌ی دوو سه‌ده‌ی دواییدا پیاویک به‌بالایه‌کی فکریی بلنده‌وه‌ وه‌ک ئه‌و لبنانیه‌ تاکه هه‌بیت و گرنگی پپووستیشی پینه‌درابیت. فرح انطون جوړیکه له‌و رۆشنبیر و ئه‌دیب و بیرمه‌نده تاکانه‌ی وه‌ک طه حسین و عقادومی زیاده‌ و مازنی و میخائیل نعیمه. فرح انطون په‌نجه‌ی له‌سه‌ر نه‌خۆشییه گه‌وره‌کانی کۆمه‌لی ئیسلامی داناوه (به‌لکو نه‌خۆشییه بناغه‌بیه‌کان) که بوونه‌ته هۆی مشه‌خۆریی کۆمه‌له‌کانی له مه‌ر ئیمه به‌سه‌ر مروّک‌گه‌ل و کۆمه‌له‌ پیشکه‌وتوه‌کانه‌وه. هه‌موو ئامیره‌کان و کۆی زانستی پزیشکیی و داوه‌ده‌رمان و ده‌ستکه‌وته‌کانی به‌شه‌ریه‌ت له جیهانی ئه‌ندازیاریی و گه‌ردونناسیی و ته‌کنۆلوژیای زانیاریی له واقیعدا هیچ شتیکیان له داھینانی ئیمه‌ نیین ... هه‌موو ئه‌مانه له داھینان و ده‌ستپیشخه‌ریی ئه‌و کۆمه‌لانه‌یه که چه‌زمان له رقیلبوونیانه و (ئهم رقیلبوونه‌ش پارزیبوونی ئه‌و هه‌سته قوله‌مانه به که‌ماسیی و ده‌ستپوێ سپیتیمان به‌رامبه‌ر به‌و شارستانیتیه‌ پیشکه‌وتوانه) ... ئاشکراشه ئیمه له ماوه‌ی دوو سه‌ده‌ی دواییدا، هیچ شتیکیان له باسیکی زانستی و ده‌سه‌که‌وتنیکی زانستی به ده‌ستنه‌هینا ... بۆ فرح انطون ده‌رکه‌وتوه که به‌ره‌یه‌کی پیکهاتوه له سه‌رده‌می معتمم دا (خه‌لیفه‌ی عه‌باسی هه‌شته‌م) له حاکمه‌کانمان و هه‌ندیک له پیاوانی دینی کۆمه‌له‌کانمان. ئه‌و به‌ره‌یه بوو که ئیمه‌ی خسته به‌رده‌م ده‌روازه‌ی راوه‌ستان و دوگماییی له‌و کاته‌وه که به‌ره‌ی نه‌قل به‌سه‌ر به‌ره‌ی عه‌قل دا سه‌رکه‌وت ... ئه‌مه‌ش بووه هۆی له قفلدانی ئه‌وه‌ی که به‌ بابی ئجه‌هاد ناسراوه ... فرح انطون ئه‌مه‌ی به‌ زۆر به‌ پروونی ده‌زانی، به‌ره‌و گرنگترین عه‌قلی فه‌لسه‌فی له میژووی ئیسلامدا ئاراسته‌ی گرت، (ئبن رشد) گرنگیه‌کی زۆری پیدای و کتیبیکیشی له‌سه‌ر ئه‌و عه‌قله ناوازه‌یه‌ی نیوان گه‌وره عاقله‌کانی میژووی ئیسلام نووسی، کتیبه‌که‌ی فرح انطونی عه‌بقه‌ریی گرنگی دا به "ئبن رشد و فه‌لسه‌فه‌که‌ی" ... ئه‌گه‌ر ده‌سته‌بژیری رۆشنبیران (بیش ره‌شه خه‌لکه‌که) له کۆمه‌له‌کانی ئیمه‌دا هیچ شتیکی نه‌زانن ده‌رباره‌ی فکر و به‌های فرح انطون، ئه‌وه له ئه‌نجامی قه‌یرانی رۆحی تازه‌گه‌ریتیه‌ له کۆمه‌له‌کانی ئیمه‌دا ... ئه‌م په‌ره‌گرافانه له نووسینه‌کانی فرح انطون هۆکاره‌کانی پشتگوێخستنی دامه‌زراوه‌ فی‌کاریه‌کان (که په‌وته تیۆلوژیسته زۆر تووندپه‌و و دامارگیر و ئاسۆ نزمه‌کان دزیان) پیشان ده‌دات بۆ بیرمه‌ندیکی گه‌وره‌ی وه‌ک فرح انطون ... فرح انطون نووسیویتی: "نه‌ مه‌ده‌نییه‌تیکی راسته‌قینه و نه‌ نه‌رمونیانی (مه‌به‌ستی: لیبوردنه) نه‌ دادپه‌روه‌ریی و نه‌ یه‌کسانی و نه‌ ئاسییش و نه‌ ئازادیی و نه‌ زانست و نه‌ فه‌لسه‌فه و نه‌ پیشکه‌وتن نابیت ته‌نیا له سیبه‌ری کۆمه‌له‌یه‌کی په‌ره‌سه‌ندو و هاوبه‌ش و هاوسه‌نگ و چه‌مکه‌گه‌لیکی ژیا‌ریی نوێ دا نه‌بیت".

ده‌نکه مرواری سییه‌م: هزری وه‌هابیه‌کان له‌سه‌ر په‌یوه‌ندی نیوان پیاو و ژنان له‌و بنه‌ما بناغه‌بیه‌وه وه‌ستاوه که ژن سه‌رچاوه‌ی شه‌ر و وروژاندنه! ئه‌مه‌ش بیریکی دی‌رین و کۆنه، له ده‌قه "پیرۆزه‌کان" هوه و ئه‌و گوناه‌ی که ئادام کردی و له‌عه‌نتی لیکرا و ده‌رکرا له به‌هه‌شتی به‌ختیاریی بۆ نو‌شینی ئازار و ئه‌رکی ژیا‌نی دنیا! ئه‌وه‌ی سه‌یره، ساده‌ترین شیکاریی بۆ ئه‌م "تی‌روانینه" ده‌مانگه‌یه‌نیته یه‌ک ئه‌نجام، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه که سه‌رچاوه‌ی شه‌ر پیاوه نه‌ک ژن ... پیاو ئه‌و بونه‌وره لاوازیه که ناتوانیت زالبیت به‌سه‌ر ئاره‌زوه شه‌هوه‌تییه‌کانیدا، به‌لکو وه‌ک ئه‌و درنده‌یه وایه که بۆنی خوینی کرد، ده‌ستبه‌جی ده‌گۆریت بۆ درنده‌یه‌کی ناعه‌قلانیی و بئ ویزدان و بئ ئیراده! به‌ دلنیا‌یشه‌وه پیاوی سه‌رده‌م و زانا و رۆشنبیر و به‌ ره‌وشت، هیچ په‌یوه‌ندییه‌کی به‌م "درنده‌یه‌وه" نییه که باوه‌رداران "دینداران" زۆریک له تیوریای خۆیانی له‌سه‌ر هه‌لده‌چن بۆ پارێزگاریکردنیان له‌م درنده‌یه (که هیچ زالبیت به‌سه‌ر خۆیدا و هیچ وه‌یه‌ک نامینیت و هیچ ئیراده و ویزدانیکی نییه) ... بۆ شارنده‌وه‌ی ئه‌مه‌ش تاوانه‌که ده‌ده‌ن پال ژن، بۆ ئه‌وه‌ی پیاو ژن نه‌بینیت و توشی ئه‌و کاره‌ساتی درنده‌یه‌ نه‌بیت!، شتیکی تری سه‌یری ئه‌م هزره ئه‌وه‌یه که ئه‌و کۆمه‌لانه‌ی که به‌سه‌ر عه‌قلیاندا حاکمه‌کان و پیاوانی دینی زالبوون باوه‌ریان به‌م تیۆراییه‌ هه‌یه (تی‌روانینی پیاوانی گورگ!) ئه‌م کۆمه‌لانه له ژیر ده‌ریاییه‌ک له‌ رو و ساخته‌کاریدان

ئەم كۆمەلەلەنە زۆرتەرىن رېژەي پەيوەندى سېكىسى بىي بىنەما و بىي سەروبەرى تىدايە (لە نىوان پياوان و ژاندا، لە نىوان پياو و پياودا و لە نىوان ژن و ژندا)!!! ئەمەش ئاماژەيە بۆ ئەوەي كە بە رەوشتكردن و بە مۆرالكردى ئەم پياوہ - گورگە (ئەو گورگەي لە پىستى پياودايە)!! تەنيا دەبىت بە فىركارىي سەردەميانە و پەروەردەيى دەرونيى راستكرىتەوہ و ئەو گورگە لە ناخى دەربەيىنرېت .

3.1.2012 لىدن

<http://www.ahewar.org/debat/show.art.asp?aid=290102>